

Landsting och regioner
Ekonomidirektörer Lt
Budgetchefer Lt
Redovisningschefer Lt
Finanschefer Lt
Landstingsekonomer

Budgetpropositionen för 2015

Den 23 oktober lämnade regeringen över Budgetpropositionen för 2015 (prop. 2014/ 15:1) till riksdagen. Vi sammanfattar de förslag inom olika områden som berör landstingen åren 2015–2018. Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) egna kommentarer skrivs i *kursiv* stil. Nedan sammanfattas några av de större satsningarna:

- Förändring av inkomstutjämnningen föreslås ske efter beredning och införas från 1 januari 2016.
- En miljard avsätts från 2015 för att höja kvaliteten och förbättra professionernas kompetens. Från 2015 ersätter denna satsning tillgänglighetssatsningen, som därmed upphör.
- 500 miljoner avsätts som riktat statsbidrag till mer jämlik cancervård.
- 400 miljoner avsätts för förbättrad förlossningsvård.
- Landstingen kompenseras 0,7 miljarder för förhöjt grundavdrag för pensionärer över 65 år.
- Det generella statsbidraget ökas med 0,2 miljarder 2015 för nedsättningen av arbetsgivaravgiften för unga.
- En liten minskning av anslaget till följd av arbetspendlingen över Öresund med 11 miljoner.
- Satsning för på kollektivtrafiken med 500 miljoner per år.
- Avdragsrätten för pensionsparande innebär att anslaget för kommunalekonomisk utjämnning minskas med 909 miljoner under 2015 och 1336 miljoner 2016.

Förbundet anser att generella statsbidrag ska prioriteras före riktade statsbidrag.

Ekonomi

Den makroekonomiska utvecklingen

Regeringens bedömning över den makroekonomiska utvecklingen i budgetpropositionen är något sämre jämfört med den bild som visades i vårpropositionen. Tillväxten år 2014 är svagare på grund av den svaga BNP-tillväxten under de två första kvartalen. Även tillväxtprognosen för 2015 är betydligt svagare.

Regeringen bedömer att det sker en gradvis återhämtning i svensk ekonomi under de närmaste åren. Trots detta finns det lediga resurser i ekonomin 2014–2016 och arbetslösheten minskar gradvis från nuvarande höga nivåer. Risken för en svagare utveckling finns dock och har den senaste tiden ökat till följd av geopolitiska oroligheter. Konjunkturåterhämtningen i omvärlden dämpades under inledningen av 2014. Under sommaren 2014 har det i många av Sveriges viktiga exportländer i euroområdet funnits indikationer på en fortsatt svag utveckling bl.a. till följd av ökad geopolitisk osäkerhet. I euroområdet förväntas en viss uppgång i BNP under det andra halvåret 2014. I andra delar av världen är utsikterna bättre. Den internationella återhämtningen förväntas fortsätta 2015. I många länder förväntas tillväxten öka, men aktiviteten i euroområdet hålls dock tillbaka av att många ekonomier dras med en trög anpassning av konkurrenskraften och höga offentliga skuldnivåer.

Regeringens prognos ligger för 2015 och framåt lägre än förbundets bedömningar både när det gäller BNP-tillväxt och offentlig konsumtion (se nedan).

Tabell 1. BNP, prognos 2014–2018

Procentuell volymförändring

	2014	2015	2016	2017	2018
Hushållens konsumtion	2,9	3,2	2,9	2,8	2,5
Offentlig konsumtion	1,1	1,5	1,1	0,3	0,3
Fasta bruttoinvesteringar	4,4	5,5	6,1	4,6	4,0
Lager*	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Export	2,3	5,4	6,4	5,2	5,3
Import	4,6	6,1	6,5	5,3	5,5
BNP	2,1	3,0	3,2	2,6	2,4
BNP kalenderkorr.	2,2	2,8	3,0	2,9	2,5
Kommunal konsumtion	1,3	1,9	1,8	1,2	1,0

*Bidrag till BNP-tillväxten.

Källa: 2015 års budgetproposition.

Svensk ekonomi befinner sig enligt regeringen i en konjunkturåterhämtning. Det är framförallt hushållens konsumtion som bidragit till återhämtningen. Den svaga internationella utvecklingen, i synnerhet i euroområdet, har dämpat exporttillväxten. Även investeringarna i industrin har utvecklats svagare än förväntat. Utvecklingen av förtroendeindikatorer tyder på en måttlig tillväxt i BNP under det andra halvåret 2014. Den politik som regeringen föreslår i denna proposition, med bl.a. högre offentlig konsumtion, bidrar till en högre tillväxttakt 2015. Även en expansiv penningpolitik och ett förbättrat internationellt konjunkturläge bidrar till att tillväxten blir högre 2015. Ett förbättrat arbetsmarknadsläge bidrar också till en starkare utveckling av hushållens konsumtion.

Bostadsinvesteringar och ökande investeringar inom både industrin och tjänstebansherna väntas lämna ett betydande bidrag till BNP-tillväxten under 2014 och 2015. Till följd av en allt högre inhemsk efterfrågan förväntas en stark utveckling av tjänsteproduktionen i näringslivet. I takt med att exportefterfrågan stiger bedöms varuproduktionen öka. Både sysselsättningen och arbetskraften har ökat i en förhållandevis hög takt de senaste månaderna. Arbetslösheten ligger dock kvar på en hög nivå, kring 8 procent. De framåtblickande indikatorerna tyder sammantaget på en fortsatt uppgång i sysselsättningen 2014. I takt med att produktionen ökar snabbare får företagen ett större behov av att öka arbetsstyrkan. Sysselsättningen förväntas framöver öka snabbare än arbetskraften och arbetslösheten minskar gradvis till 6,1 procent 2018. Det finns däremot lediga resurser på arbetsmarknaden och många skulle därför kunna ta anställning när efterfrågan på arbetskraft stiger. Det medför att resursutnyttjandet i ekonomin i dess helhet också bedöms vara lågt, men förväntas stiga 2014–2018.

Inflationen har varit låg under en längre tid till följd av låga importpriser och ett lågt resursutnyttjande. På sikt väntas dock inflationen stiga i takt med att resursutnyttjandet ökar. Ett högt sparande bland hushållen, en god utveckling av disponibelinkomsterna och en ökad ekonomisk trygghet ger enligt regeringen utrymme för en förhållandevis hög tillväxt i hushållens konsumtion de närmaste åren. Om den internationella efterfrågan dessutom växer i en relativt hög takt skapar det förutsättningar för en jämförelsevis hög BNP-tillväxt i Sverige 2016–2018. De lediga resurserna på arbetsmarknaden innebär att denna tillväxt kan ske utan att resursutnyttjandet blir ansträngt.

Tabell 2. Sammanfattningstabell över regeringens prognos i budgetpropositionen

Procentuell förändring om inte annat anges, prognos 2014–2018

	2014	2015	2016	2017	2018
BNP ¹	2,2	2,8	3,0	2,9	2,5
Arbetade timmar ¹	1,4	1,3	1,3	1,2	0,8
Arbetslöshet ²	7,9	7,3	6,7	6,4	6,1
BNP-gap ³	-2,2	-1,2	-0,5	-0,1	0,0
Timlöner ⁴	2,8	2,9	3,3	3,5	3,5
KPI	0,0	0,9	2,2	3,0	3,2
Finansiellt sparande i off. sektor ⁵	-2,2	-1,1	-0,3	0,0	0,5
Konsoliderad bruttoskuld ⁵	40,2	39,5	38,0	36,3	34,1

¹Kalenderkorrigerade. ²Procent av arbetskraften. ³Procent av potentiell BNP.

⁴Konjunkturlönestatistiken. ⁵Andel av BNP.

Källa: 2015 års budgetproposition.

Den offentliga sektorns sparande befinner sig, enligt regeringen, i ett bekymmersamt läge. Vid ingången av finanskrisen uppvisade den offentliga ekonomin ett betydande överskott. De senaste sex åren har Sverige haft underskott i de offentliga finanserna. Trots att konjunkturläget har förbättrats under de senaste åren har underskotten vuxit och väntas 2014 uppgå till cirka 90 miljarder kronor.

Den offentliga sektorn redovisade 2013 ett finansiellt sparande på –1,3 procent av BNP. Underskottet i den offentliga sektorns finanser bedöms öka 2014, men den starkare ekonomiska utvecklingen åren därefter medför att den offentliga sektorns finansiella sparande gradvis förstärks till 0,5 procent av BNP 2018. Staten och kommunsektorn bedöms uppvisa underskott under både 2014 och 2015, medan ålderspensionssystemet väntas vara i balans dessa år. Den förstärkning av det finansiella sparandet som förutses fr.o.m. 2015 sker i huvudsak inom staten. Det finansiella sparandet i ålderspensionssystemet bedöms gradvis försvagas hela perioden fram till 2018. Den kommunala sektorn förväntas redovisa ett negativt men stabilt finansiellt sparande, medan sektorns ekonomiska resultat är positivt under hela perioden. Till följd av underskotten i den offentliga sektorn bedöms bruttoskulden som andel av BNP öka något 2014. Bruttoskulden förväntas därefter gradvis minska till 34 procent av BNP fram till 2018. Regeringens prognos för kommunal konsumtion visar en ökning med 1,8–1,9 procent per år de två närmaste åren, vilket i stort är i nivå med SKL:s prognos. För 2017 ligger regeringens kalkyl betydligt under SKL:s.

Regeringen påpekar att riskerna för en svagare utveckling har ökat. Under sommaren och hösten 2014 har de geopolitiska spänningarna ökat på olika håll i omvärlden. Hittills har dock inga tydliga makroekonomiska effekter till följd av dessa spänningar kunnat observeras. Om de geopolitiska kriserna i omvärlden, allvarligt förvärras kan effekterna på världsekonomin i stort och även för svensk ekonomi bli betydande. Även klimatförändringarnas och extrema världshändelser effekter utgör en risk som kan medföra stora kostnader. I Sverige utgör hushållens höga skuldsättningsgrad och bostadsprisernas utveckling en risk i prognosen. Snabbt stigande bostadspriser medför att risken för stora bostadsprisfall ökar. En sådan utveckling, med en kombination av höga skulder och fallande bostadspriser, riskerar att få konsekvenser för den makroekonomiska utvecklingen.

Frågor om Ekonomi kan ställas till Lennart Tingvall tfn 08-452 77 01 eller Signild Östgren 08-452 77 45, avdelningen för ekonomi och styrning.

Regeringens skatteunderlagsprognos

Regeringens skatteunderlagsprognos visar stark utveckling, framförallt åren 2016–2017 (tabell 3). En förklaring till detta är att regeringen förutser en förbättring av arbetsmarknaden med kraftig ökning av arbetade timmar och tilltagande löneökningstakt dessa år. Åren 2015 och 2016 påverkas skatteunderlaget också direkt av två regeländringar som föreslås i budgetpropositionen.

Tabell 3. Regeringens skatteunderlagsprognos

Procentuell förändring

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Faktisk utveckling	3,7	3,3	4,6	5,5	5,3	4,6
Underliggande utveckling	3,9	3,7	4,5	5,3	5,3	4,6

Anm.: underliggande utveckling visar skatteunderlagets utveckling justerad för regeländringar.

Källa: Finansdepartementet.

En höjning av grundavdragen för personer som fyllt 65 år håller tillbaka skatteunderlaget år 2015 medan en successiv avveckling av avdraget för pensionssparande 2015–2016 ger ett tillskott till skatteunderlaget. Den positiva nettoeffekten på landstingens ekonomi av dessa ändringar regleras genom motsvarande minskning av anslaget Kommunalekonomisk utjämning.

I slutet av september fastställde (den förra) regeringen uppräkningsfaktorer för utbetalning av kommunalskatt. Vid regeringsskifte får den nya regeringen fastställa nya uppräkningsfaktorer senast en vecka efter att den lämnat sin budget till riksdagen. Baserat på prognosen ovan finns det ingen anledning att tro annat än att uppräkningsfaktorerna för 2014 och 2015 kommer att fastställas till 1,033 respektive 1,046 torsdagen den 30 oktober.

Frågor om Skatteunderlaget kan ställas till Bo Legerius, tfn 08-452 77 34, avdelningen för ekonomi och styrning.

Kommunalekonomisk utjämning

Tabell 4. Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till landsting

Miljoner kronor

	2015	2016	2017	2018
Totalt enligt BP 2014, EkonomiNytt 13/13*	25 816	25 876	25 916	25 916
Regleringar enligt finansieringsprincipen				
Normer vävnader och celler	0	0	0	-45
Övriga regleringar				
Avskaffad nedsättning sociala avgifter	227	453	453	453
Begränsad avdragsrätt pensionssparande	-909	-1 336	-1 336	-1 336
Höjt grundavdrag pensionärer	677	677	677	677
Utjämningsbelopp (netto) enligt avtal mellan Danmark och Sverige	-11	-11	-11	-11
Totalt enligt detta EkonomiNytt	25 799	25 659	25 699	25 654

*Beloppen är 50 miljoner kronor lägre i förhållande till BP 2014 då justeringar för skatteväxlingar mellan kommuner och landsting genomförts genom regeringsbeslut i december 2014.

Tabell 5. Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till landsting

Kronor per invånare

	2015	2016	2017	2018
Totalt enligt BP 2014, EkonomiNytt 13/13*	2 652	2 628	2 605	2 581
Regleringar enligt finansieringsprincipen				
Normer vävnader och celler	0	0	0	-4
Övriga regleringar				
Avskaffad nedsättning sociala avgifter	23	46	46	45
Begränsad avdragsrätt pensionssparande	-93	-136	-134	-133
Höjt grundavdrag pensionärer	70	69	68	67
Utjämningsbelopp (netto) enligt avtal mellan Danmark och Sverige	-1	-1	-1	-1
Totalt enligt detta EkonomiNytt	2 650	2 606	2 583	2 555

Regleringar enligt finansieringsprincipen

Anslaget har sedan 2008 tillförts medel som kompensation för de kostnader lagen om kvalitets- och säkerhetsnormering vid hantering av mänskliga vävnader och celler beräknades förorsaka landstingen. Sedan 2010 har anslaget tillförts 45 miljoner kronor och regeringen aviserar nu att dessa medel inte kommer att fortsätta tillföras efter 2017 och därmed minskas anslaget med 45 miljoner kronor.

Övriga ekonomiska regleringar

Övriga regleringar som föreslås av regeringen i budgetpropositionen avser beslut som påverkar det kommunala skatteunderlaget. Regeringen aviserar att anslaget tillförs 227 miljoner kronor från 2015 och ytterligare 226 miljoner från 2016 som kompensation för den avskaffade nedsättningen av socialavgifter för unga. Dessa medel ökar landstingens kostnader med motsvarande belopp.

Regeringen kommer att dra tillbaka 909 miljoner kronor från 2015 med total effekt på 1 336 miljoner från 2016 för landstingen beroende på de ökade intäkter som en begränsad avdragsrätt på pensionssparandet ger landstingen.

Samtidigt tillförs anslaget varaktigt 677 miljoner kronor som kompensation för den fortsatta höjningen av grundavdraget för pensionärer.

En liten ökning av de svenska skatteintäkterna till följd av att arbetspendlingen över Öresund medför en minskning av anslaget med 11 miljoner kronor.

Inga förändringar i utjämningsystemet 2015

I regeringens budgetproposition föreslogs inte några förändringar i inkomstutjämningsystemet för år 2015. Regeringen avser dock se över nuvarande system inför 2016. Då regeringen inte presenterat något konkret förslag tar vi i detta Ekonominytt inte hänsyn till regeringens principiella ställningstagande.

SKL:s bedömning i dagsläget är att eventuella förändringar inför 2016 enbart kommer att beröra Stockholms läns landsting som har en skattekraft över garantinivån i inkomstutjämnningen, det vill säga betalar en avgift i inkomstutjämnningen.

Frågor om Kommunalekonomisk utjämning kan ställas till Derk de Beer, tfn 08-452 77 42, avdelningen för ekonomi och styrning.

Arbetsgivaravgifter

De lagstadgade arbetsgivaravgifterna föreslås sammantaget vara **oförändrade 31,42 procent år 2015**. Det blir dock en förändring på en av de ingående socialavgifterna, arbetsmarknadsavgiften sänks från 2,91 till 2,64 procent. Den ökade sysselsättningen innebär att de utgifter som arbetsmarknadsavgiften ska finansiera minskar. Eftersom justeringen av arbetsmarknadsavgiften ska göras inom ramen för ett i princip oförändrat avgiftsuttag höjs den allmänna löneavgiften med motsvarande belopp.

Även övriga delar i det rekommenderade PO-påslaget, avtalsförsäkringar och avtalspension, är oförändrade. Sammantaget är därmed arbetsgivaravgifterna år 2015 preliminärt oförändrat 38,46 procent i kommunerna resp. 44,13 procent i landstingen år 2015.

Den nya regeringen föreslår att den sänkta **arbetsgivaravgiften för ungdomar**, som inte fyllt 26 år vid årets ingång, tas bort. Det blir ett avskaffande i två steg. En halvering 2015 och ingen rabatt för ungdomar alls från år 2016. Motivet enligt regeringen är att det inte är ett effektivt medel att stimulera sysselsättningen för ungdomar. Om riksdagen beslutar i enlighet med regeringens förslag blir den lagstadgade arbetsgivaravgiften för ungdomar 23,47 procent år 2015. Inklusive kollektivavtalade försäkringar och pensioner blir den 29,27 procent.

Regeringen beräknar att den offentligfinansiella nettointäkten av ett slopande av nedsättningen av socialavgifterna för unga beräknas till 9,6 miljarder kronor år 2015. Den varaktiga intäkten beräknas till 19,2 miljarder.

Effekterna på kommunernas och landstingens ekonomi i detta sammanhang har vägts in i den sammantagna bedömningen av behovet av förändringar av det generella statsbidraget till kommuner och landsting som görs i denna proposition. Det generella statsbidraget förslås höjas med 1,5 miljarder kronor år 2015 och år 2016 uppgår tillskottet till 3 miljarder. Fördelning blir preliminärt år 2015 1 283 miljoner för kommunerna respektive 227 miljoner för landstingen.

Även när det gäller **de äldre, fyllda 65 år**, som arbetar, blir det ökade kostnader. Detta på grund av att den särskilda löneskatten för pensionärer som avskaffades år 2007 återinförs. Denna föreslås nu uppgå till 5,6 procent från år 2015. I ursprungsförslaget som remitterades innan BP var skattesatsen 8,5 procent men det förslag som nu läggs i BP är skattesatsen 5,6 procent. Regeringen föreslår således att särskild löneskatt på 5,6 procent införs på löner, arvoden, förmåner och andra ersättningar för arbete till personer som fyllt 65 år vid årets ingång samt även till personer som inte har fyllt 65 år men under hela året uppburit hel allmän ålderspension enligt socialförsäkringsbalken. Regeringen anger som motiv dels likformighet, dels statsfinansiella skäl. Enligt regeringens beräkningar stärks statskassan med motsvarande 1,5 miljard kronor netto.

I kommuner och landsting arbetar cirka 25 000 personer som är 65 år och äldre. I landstingen motsvarar lönesumman för dem 1,5–2 miljarder kronor. En ökad särskild löneskatt med 5,6 procent innebär därmed cirka 100 miljoner i ökade kostnader per år. I kommunerna rör det sig om närmare 2,5–3 miljarder och därmed ökade kostnader av cirka 150 miljoner.

Frågor om Arbetsgivaravgifter kan ställas till Siv Stjernborg, tfn 08-452 77 51, avdelningen för ekonomi och styrning.

Hälso- och sjukvård

Nytt riktat bidrag ersätter kömiljarden

Regeringen avsätter 1 miljard kronor per år från 2015 för att höja kvaliteten i hälso- och sjukvården och för att förbättra användningen av professionernas kompetens. Från 2016 ersätter satsningen tillgänglighetssatsningen. Kommer att ske i dialog med representanter för vården, professionerna och de fackliga organisationerna.

Information om konsekvenser på området *tillgänglighet* – kömiljarden upphör

I budgetpropositionen finns en miljard avsatt för en prestationsbunden vårdgaranti för 2015. Dessa medel avser dock *inte en förnyad satsning*, utan är medel som avser prestationer/uppnådda resultat under 2014 och som utbetalas i februari 2015. I praktiken innebär detta att prestationsersättningen om de tidigare 988 miljonerna och de 12 miljonerna per år för stöd till landstingens och SKL:s gemensamma arbete med uppföljning och utveckling inom ramen för kömiljarden *avslutas vid årsskiftet*.

Jämlik cancervård

Regeringen avsätter 500 miljoner kronor per år 2015–2018 för att korta väntetiderna inom cancervården och minska regionala skillnader. Syftet är mer jämlik cancervård. Dessa medel annonserades i vårpropositionen.

Förbättrad förlossningsvård

Under perioden 2015–2018 avsätter regeringen 400 miljoner kronor per år för fler insatser som rör barnmorskor och förbättrad förlossningsvård. Den regionala variationen på tillgången till barnmorskor är stor – förlossningsvården behöver bli tillgänglig och jämlik över hela landet, alla tider på året.

Kostnadsfria läkemedel för barn och unga

Receptbelagda läkemedel inom läkemedelsförmånerna blir kostnadsfria för barn och ungdomar under 18 år från 1 juli 2015. Detta gäller även de barn och ungdomar som är asylsökande samt vissa av dem under 18 år som vistas i Sverige utan tillstånd. Reformen införs den 1 juli 2015. Landstingen kompenseras med 200 miljoner kronor 2015 och med drygt 400 miljoner kronor 2016. Kompenseringen sker på läkemedelsbidraget.

Läkemedelsförmånen

Vad avser ersättningen för läkemedelsförmånerna föreslår regeringen en sänkning under perioden. För 2015 uppgår neddragningen jämfört med anslagsnivån 2014 till 270 miljoner kronor, för 2016 till 515 miljoner kronor, för 2017 till 705 miljoner kronor och för 2018 och framåt till 790 miljoner kronor.

SKL anser det anmärkningsvärt att regeringen valt att inte beakta eller kommentera den av både staten och landstingen kända och beräknade kostnadsökningen för nya hepatit C-läkemedel, förskrivna enligt smittskyddslagen. Landstingen och staten är sedan utgången av 2011 avtalslösa avseende ersättningen för läkemedelsförmånerna.

Förändrad lagstiftning

Lagstiftningen ska ändras så att möjligheterna att sälja eller privatisera universitets- och regionsjukhus förhindras. Syftet är att säkra att dessa förblir i offentlig regi. Lagstiftningen ändras också så att privata försäkringspatienter inte kan gå förbi kön i den offentligt finansierade vården. En proposition lämnas under 2015. Under 2014 ska regeringen återkomma till riksdagen med förslag till författningsändringar i syfte att avskaffa det obligatoriska vårdvalet inom primärvården. Landstingen kommer fortsatt kunna tillämpa vårdval men på frivillig basis. Förslaget träder i kraft den 1.1.2015.

Samverkan vid föreskriftsfrågor

Regeringen vill utveckla kunskapsstyrningen genom formerna för vissa myndigheters samverkan med varandra och med huvudmännen. Samverkan vid föreskriftsfrågor. Föreskrifterna samlas under en myndighet, Socialstyrelsen.

Sjukskrivningsmiljarden och rehabgarantin

Den 31 december 2015 går avtalet ut för sjukskrivningsmiljarden och rehabiliteringsgarantin. Den förra regeringen och Sveriges Kommuner och Landsting har slutit en överenskommelse för 2014–2015 om insatser för en kvalitetssäker och effektiv sjukskrivningsprocess. För försäkringsmedicinska utredningar finns för 2015 avsatt 250 miljoner och för rehabiliteringsgarantin finns 2015 avsatt 750 miljoner. Ingenting sägs om kommande år.

Miljö och energi

Ökat anslag för förorenade områden

En ökning med 200 miljoner kronor för sanering/återställning av förorenade områden är bra för kommunerna. Regeringen kommer att prioritera arbetet med minskade klimatutsläpp, en giftfri miljö, förstärkt biologisk mångfald och bättre havsmiljö.

Regeringen anser att åtgärdsarbetet har stor betydelse för att nå vattenrelaterade miljö kvalitetsmål och att det i genomförandet av åtgärdsprogrammen behövs ett brett engagemang från berörda myndigheter, länsstyrelser och kommuner. De satsningar som genomförs inom ramen för Lokala vattenvårdsprojekt (LOVA) är därför en viktig del av åtgärdsarbetet. LOVA-bidraget permanentades 2014 med 75 miljoner kronor årligen.

Klimatinvesteringar i kommuner och regioner

Nytt stöd till klimatinvesteringar i kommuner och regioner. Anslaget är nytt. Bidraget ska gå till de åtgärder där investerade medel ger störst klimateffekt.

Förslaget innebär 200 miljoner kronor 2015 och 600 miljoner per år fr.o.m. 2016. Regeringen avser utarbeta en ny förordning för att möjliggöra detta. Statsstödsprövning ska genomföras. Anslaget föreslås få användas för klimatinvesteringar i kommuner och regioner. Anslaget får även användas för utgifter för myndigheters arbete för detta ändamål.

Hållbara städer

Regeringen föreslår att 80 miljoner anvisas för Hållbara städer för 2015. För 2016, 2017 och 2018 beräknas anslaget till 2,5 miljoner, 4,5 miljoner respektive 0 kronor. Anslaget får användas för utgifter för att stödja utvecklingen av hållbara städer. Stödet avser ny och ombyggnadsåtgärder inom en särskild stadsdel, ett särskilt bostadsområde eller kvarter som bidrar till integrerade lösningar för hållbar stadsutveckling. Anslaget får användas för utgifter för administration och utvärdering.

Planering och byggande

Regeringen sätter upp ett mål för bostadsbyggandet som innebär att 250 000 bostäder ska byggas till och med 2020. Som ett led i detta ska förutsättningarna ses över för att stärka kreditgivningen för nybyggnation samt skapa incitament både för byggandet av små energieffektiva hyresrätter eller studentlägenheter och för de kommuner som står för ett ökat bostadsbyggande.

Stöd till renoveringar av flerbostadshus i miljonprogramsområdena föreslås att ”Energieffektivisering av bostäder”. Satsning är ett stöd för renoveringar av flerbostadshus i miljonprogramsområdena som bl.a. bidrar till energieffektivisering. Upprustningen av miljonprogrammets byggnader ska skapa möjligheter att ta ett helhetsgrepp på hela bostadsområden och stärka kopplingarna till den omkringliggande stadsregionen. Regeringen föreslår att 200 miljoner kronor anvisas under 2015. För perioden 2016–2018 anslås 500 miljoner per år.

Regeringen ser det som angeläget att riksintressesystemet är ändamålsenligt utformat och enkelt att tillämpa i den kommunala planeringen och vid tillståndsprovningen.

Pågående utredningar m.m. inom området redovisas i propositionen och regeringen håller öppet gällande vilka eventuella förslag de kan leda till.

Trygghet och säkerhet

Budgeten pekar på stärkt och utvecklad samverkan mellan polis och kommun. Målet är där att polisen ska ha samverkansöverenskommelser med alla 290 kommuner.

I budgeten är det en tydlig förskjutning av medel från krisberedskap till försvaret och inom krisberedskapsområdet sker en förskjutning från utveckling och förmågeförstärkning till att tillföra medel till statliga myndigheter och verksamheter (KBV, alarmeringsavtalet med SOS Alarm och långtidslagring av läkemedel).

Det sker en omfördelning inom utgiftsområdet så att 150 miljoner kronor öronmärks för kommunernas förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor (klimatanpassning).

Det är tydligt angivet att dessa pengar ska tillfalla kommunerna och SKL förutsätter att det skapas ett system som möjliggör en bra och rättvis fördelning av dessa pengar och att de oavkortat tillfaller kommunerna så som det är angivet.

Stort fokus läggs på utveckling inom civilt försvar och samhällets förmåga att stödja Försvarmakten under höjd beredskap. Dock tillförs inga medel för detta arbete utan det ska ske inom befintliga ramar på alla nivåer i samhället. Även här ser vi en risk för resursförskjutning från det ordinarie krisberedskapsarbetet som kan påverka medlemmarna.

Frågor om Miljö och energi kan ställas till Ann-Sofie Eriksson tfn 08-452 78 63 och för Trygghet och säkerhet till Markus Planmo tfn 08-452 79 65, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Samhällsplanering och bostadsbyggande

Kollektivtrafiksatsning

En särskild kollektivtrafiksatsning föreslås med 500 miljoner kronor per år till insatser för förbättrade stadsmiljöer 2015–2018 i form av statlig medfinansiering till lokala och regionala investeringar i kollektivtrafik i tätort. Fler svenska städer behöver förbättra sin kollektivtrafik bl.a. i syfte att minska klimatutsläppen. Staten ska genom stadsmiljöavtal stimulera hållbara transporter i städer.

Järnvägsinfrastruktur

I denna proposition föreslår regeringen att medlen till drift och underhåll i järnvägsinfrastrukturen ökas med 1,24 miljarder kronor per år 2015–2018. Såväl det nationella järnvägsnätet som den regionala spårtrafiken ska förbättras och byggas ut. Den successiva ökningen av anslagsmedel härrörs till aviserade infrastruktursatsningar samt ytterligare 7 miljarder i denna proposition till underhåll av järnvägar och cykelinfrastruktur. I syfte att förtydliga att anslaget även får användas för statsbidrag för cykelvägar har detta lagts in i ändamålsbeskrivningen.

Jämställda offentliga rum

I många tätorter finns miljöer som är utformade så att människor känner sig otrygga och ovälkomna. Framförallt drabbar detta kvinnor och flickor som begränsas i sin vardag när deras möjligheter att röra sig fritt utomhus inskränks. Både kvinnor och män, flickor och pojkar, ska kunna röra sig fritt i det offentliga rummet. Mot denna bakgrund anser regeringen att det är angeläget att vidta åtgärder för att främja jämställda offentliga rum. Regeringen föreslår att 16 miljoner kronor anvisas under 2015 och för 2016 beräknas anslaget till 11 miljoner.

Frågor om Samhällsplanering och bostadsbyggande kan ställas till Magnus Kristiansson tfn 08-452 79 33, Sara Rhudin tfn 08-452 75 24, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad samt Anna Ulveson tfn 08-452 74 67, avdelningen för vård och omsorg.

Arbetsgivarfrågor

Lönebildning

Regeringen framhåller att en väl fungerande lönebildning kännetecknas av att mål som hög sysselsättning, prisstabilitet, konkurrenskraft och god reallönetillväxt blir möjliga att förena. Det är också viktigt att lönebildningen leder till att skillnaden mellan kvinnors och mäns löner minskar.

Parternas ansvar för lönebildningen är en grundpelare i den svenska modellen. Överenskommelser i förhandlingar mellan parterna ger legitimitet och stabilitet som är en förutsättning för arbetsfred och en god konkurrenskraft. Regeringen konstaterar att utgångspunkten i den svenska lönebildningsmodellen där den internationellt konkurrensutsatta sektorn ska vara löneledande, i närmare två decennier har bidragit till en varaktig reallönetillväxt. Regeringens avsikt är att denna positiva utveckling ska fortsätta.

Regeringen konstaterar att flera av de kriterier som kännetecknar en god lönebildning uppfylldes under 2013. I genomsnitt ökade reallönerna med 2,5 %, sysselsättningen ökade med närmare 50 000 personer och avtalsrörelsen kunde genomföras med få strejker vilket medförde att få arbetsdagar gick förlorade under året.

Sammantaget förväntas den totala löneökningstakten för hela ekonomin bli dämpad både 2014 och 2015 (strax under 3 % per år). Därefter bedöms löneökningstakten stiga 2016–2018 (till 3,3–3,5 % per år) på grund av ett förbättrat konjunkturläge. En högre inflation förväntas samtidigt bidra till en något dämpad ökningstakt av reallönerna.

Regeringens prognoser över löneökningstakten 2016–2018 är desamma oavsett sektor på arbetsmarknaden. Samtidigt framhåller regeringen att man som en del i den nationella samlagen för läraryrket, i samband med avtalsrörelsen 2016 avser föra en dialog med parterna som möjliggör att lärarnas löner höjs. Under förutsättning att parterna tar ansvar för att påtagligt prioritera höjda lärarlöner avser regeringen tillföra resurser motsvarande 3 miljarder kronor på årsbasis.

Frågor om Lönebildning besvaras av Lena Schaller tfn 08-452 75 63 och Pia Murphy tfn 08-452 79 38, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Arbetsrätt

Utstationeringslagen

Regeringen vill arbeta på flera fronter för att stärka och utveckla den svenska arbetsmarknadsmodellen, både nationellt och inom EU-arbetet. Kollektivavtalens ställning måste värnas. Svenska löner och villkor ska gälla för alla som arbetar i Sverige. Det är viktigt att lagstiftningen utformas så att den främjar tillämpningen av sådana villkor som arbetsmarknadens parter kommit överens om i kollektivavtal. Mot denna bakgrund anser regeringen att det är viktigt att se över och skärpa utstationeringslagen.

Fördragsändring (sociala protokoll)

Sverige ska vara en konstruktiv medlem av EU. Frågor om fler jobb och ordning och reda på arbetsmarknaden är av särskilt intresse. Principen bör vara lika lön för lika arbete enligt lagar och kollektivavtal i arbetslandet. Regeringen kommer att påbörja ett arbete för att åstadkomma en förändring av EU:s fördrag för att främja en sådan utveckling.

Visstidsanställningar

Lagstiftningen ska också skapa förutsägbarhet och trygghet. Samtidigt som lagstiftningen under senare år försvagats, särskilt beträffande visstidsanställningar, har utvecklingen på arbetsmarknaden skapat en ökad otrygghet för vissa grupper. Regeringen avser därför att återkomma med förslag som förhindrar att visstidsanställningar staplas på varandra under lång tid.

ILO

Regeringen har för avsikt att ratificera ILO-konvention 94. Ett arbete kommer att påbörjas i detta syfte. (ILO-konventionen nr. 94 rör arbetsklausuler vid offentlig upphandling och ålägger offentliga arbetsgivare att ställa krav på kollektivavtalsenliga villkor vid upphandling.)

Diskriminering

Statens roll är att skapa förutsättningar för en väl fungerande lönebildning. Centrala delar i detta är regelverket för medling vid tvister på arbetsmarknaden och att bistå med verktyg för att motarbeta osakliga löneskillnader. Regeringen avser att återkomma med en proposition gällande förändringar i diskrimineringslagen angående bl.a. lönekartläggning.

Reglerna i diskrimineringslagen (2008:567) med avseende på aktiva åtgärder bör ändras. Regeringens ambition är att aktiva åtgärder ska utökas till att gälla samtliga diskrimineringsgrunder och reglerna om lönekartläggning och handlingsplan för jämställda löner bör ändras för att i denna del uppfylla riksdagens tillkännagivande från 2013. (Riksdagens tillkännagivande om att ändra reglerna för lönekartläggning och handlingsplaner för jämställda löner [bet. 2012/13: AU10 och rskr. 2012/13:260] innehåller bl.a. att arbetet med aktiva åtgärder bör utvidgas till att omfatta samtliga diskrimineringsgrunder på arbetslivs- och utbildningsområdena och att lönekartläggningar ska göras varje år.)

Frågor om Arbeträtt besvaras av Tomas Björck tfn 08-452 78 38 eller Malin Looberger tfn 08-452 78 58, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Arbetsmarknad**Regeringens arbetsmarknadspolitik**

Regeringens övergripande politiska prioritering är full sysselsättning och särskilt prioriteras åtgärder gentemot ungdomsarbetslösheten, långtidsarbetslösheten och matchningsgapet på arbetsmarknaden. Sverige ska ha lägst arbetslöshet i Europa år 2020.

Långtidsarbetslösheten har ökat och situationen för de grupper som redan före finanskrisen hade en svag förankring på den svenska arbetsmarknaden har försvårats ytterligare. Till dessa räknas bland annat ungdomar, lågutbildade personer, personer med funktionsnedsättning och personer som är födda utanför Europa.

Arbetsförmedlingen förväntas öka sökintensiteten hos de arbetssökande och arbeta för att förbättra matchningen mellan arbetssökandes kompetens och arbetsgivarnas kompetenskrav. Arbetsmarknadspolitiska insatser ska främst riktas till de med störst behov, vilket anses vara de långtidsarbetslösa. Åtgärder bör även vidtas tidigt i en arbetslöshetsperiod. Särskilda resurser kommer riktas till personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga.

Yrkesintroduktionsavtal

Sedan starten i januari 2014 fram till sista juni har totalt 188 ansökningar om yrkesintroduktionsavtal inkommit till Arbetsförmedlingen, varav 153 av dessa har beviljats och 35 avslagits. Män utgör en majoritet av de som har fått yrkesintroduktionsanställningar i och med att det har skapats fler anställningar i traditionellt mansdominerade yrken. Yrkesintroduktionsanställningar är ett långsiktigt arbete och de relativt få antalet ansökningar kan delvis förklaras med att arbetsgivarna haft bristande kännedom om stödet, krav i vissa avtal om deltagares ålder och krav på utbildning samt att arbetsmarknadens parter fortsatt söker effektiva modeller för dessa anställningar. Regeringen kommer tillsammans med arbetsmarknadens parter se över hur anställningarna kan utvecklas.

90-dagargaranti införs

Från 2015 införs stegvis en 90-dagargaranti som ska gälla alla arbetslösa ungdomar och ska garantera ett jobberbjudande, en insats som leder till jobb eller en utbildning. Arbetsförmedlingen har fått i uppdrag att förbereda införandet av garantin.

Utbildningskontrakt

Som en viktig del av garantin avser regeringen att införa utbildningskontrakt för unga arbetslösa som inte har fullföljt sin gymnasieutbildning. Studier bör kunna bedrivas vid kommunal vuxenutbildning och folkhögskola och en viktig målsättning bör vara att studierna, om behov finns, ska kunna kombineras med praktik eller jobb på deltid. Som ett led i införandet av utbildningskontrakt bör de möjligheter som finns i dag för arbetslösa ungdomar 20–24 år att under vissa förutsättningar få den högre bidragsnivån inom studiemedlen, finnas kvar och framöver anpassas till hur garantin utformas. Regeringen avser också att förlänga möjligheten till studiemotiverande kurs på folkhögskola.

Traineejobb

Stöd för traineejobb för arbetslösa ungdomar som har behov av det, är en annan viktig del i garantin för ungdomar och införs inom vissa delar av välfärdssektorn. Traineejobben ska vara fullt subventionerade anställningar och ska bestå av både arbete och utbildning. Utgångspunkten är att traineejobben ska bestå av 75 procent arbete och 25 procent utbildning och baseras på yrkesintroduktionsavtal. Subventionen ska kunna ges under maximalt ett år. Planen är att erbjuda 3 200 platser under 2015, 9000 platser 2016 och innan mandatperiodens slut ska 32 000 platser kunna erbjudas. Inom ramen för 90-garantin ska det även finnas möjlighet att kombinera utbildning med traineejobb eller praktik.

FAS 3 blir ”Extratjänster”

Sysselsättningsfasen (fas 3) inom jobb- och utvecklingsgarantin ska avvecklas. År 2015 tas viktiga steg för att avveckla fas 3 genom att extratjänster införs i delar av välfärden. Med kollektivavtalsenlig lön ska de individer som erhåller en extratjänst kunna utföra välbehövda uppgifter och förstärka de verksamheter som de får arbete inom. Arbetsgivaren ska kunna få ett ekonomiskt stöd motsvarande hela lönen. Utgångspunkten är att anställningen ska omfatta 75 procent av heltid. På resterande tid förväntas individen söka arbete eller studera. Genom att öka personaltätheten i välfärdssektorn och i samband med det också ta till vara kompetensen hos befintlig personal kan det skapas värde i samhället genom att kvaliteten i verksamheten höjs. Också vad gäller extratjänsterna avser regeringen att föra samtal med kommunsektorn och berörda parter på arbetsmarknaden. För 2015 beräknas 4400 platser att erbjudas och för 2016 ska 24 000 platser. Vid sidan av extratjänster ska tidigare deltagare i fas 3 också ges möjlighet att börja studera eller få intensifierade förmedlingsinsatser.

Det bör vara möjligt för deltagare i fas 3 att studera på kortare kurser (upp till ett år) vid kommunal vuxenutbildning, högskolan och yrkeshögskolan med bibehållet aktivitetsstöd. En förutsättning är att de formella behörighetskraven är uppfyllda och att antagning sker i konkurrens med andra behöriga sökanden.

Regeringen avser att sänka bidraget för anordnare av sysselsättningsplatser. Ingångna avtal kommer dock att gälla avtalstiden ut. Sänkningen av anordnarbidraget bedöms minska riskerna för övervinster.

I det fall avvecklingen av fas 3 skulle visa sig fortskrida alltför långsamt är regeringen beredd att återkomma med ytterligare åtgärder.

Personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga

Många av dem som i dag är långtidsarbetslösa eller står utanför arbetsmarknaden har nedsatt arbetsförmåga på grund av funktionsnedsättning eller ohälsa. Även personer som har jobb och drabbas av sådan ohälsa eller funktionsnedsättning löper risk för försvagad anknytning till arbetsmarknaden. Regeringen avser därför att se över förutsättningarna för att förstärka möjligheterna till arbete och sysselsättning utifrån bl.a. FunkA-utredningens förslag (SOU 2012:92) och den danska modellen med ”fleksjobb”.

Nystartsjobb

Regeringen avser att införa ett tak på 22 000 kronor för den bidragsgrundande lönekostnaden i nystartsjobb. Medel som i dag används för att subventionera förhållandevis höga löner bedöms kunna användas mer effektivt för andra ändamål. Syftet är också att motverka fusk och ett icke avsett nyttjande. Förslaget ligger i linje med utredningsbetänkandet ”Det ska vara lätt att göra rätt” (SOU 2014:16).

Arbetslöshetsförsäkringen

Regeringen föreslår att den inkomstrelaterade ersättningen höjs så att den som har en månadsinkomst på 25 000 kronor får 80 procent av sin inkomst de första 100 dagarna. Den högsta dagpenningen skulle därmed uppgå till 910 kronor dag 1–100. Därefter sker en avtrappning till 760 kronor per dag. Höjningarna föreslås träda i kraft den 1 maj 2015 och omfattar även den högsta ersättning som lämnas i form av aktivitetsstöd till personer som deltar i arbetsmarknadspolitiska program.

Vidare föreslås att grundbeloppet i försäkringen höjs från den 1 maj 2015 från 320 till 350 kronor per dag. Regeringen avser i ett andra steg att höja grundbeloppet till 365 kronor per dag från den 1 januari 2016. Därmed höjs grundbeloppet med totalt 45 kronor.

Avveckling av flyttbidrag

Flyttningsbidragen avvecklas under 2015. Detta kommer bidra till genomförandet av de reformer som föreslås.

Frågor om Arbetsmarknad besvaras av Phia Moberg tfn 08-452 76 28, Sandra Bergendorff tfn 08-452 76 20 eller Fredrik Nilsson tfn 08-452 75 28, avdelningen för arbetsgivarpolitik samt av Thor Hatlevoll tfn 08-452 79 69, Vivi Libietis tfn 08-452 78 20, Åsa Karlsson tfn 08-452 78 25, avdelningen för lärande och arbetsmarknad.

Socialförsäkring

Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning

Under senare år har antalet nya sjukfall där sjukpenning beviljas ökat och det finns även en tendens till att sjukskrivningarna blivit längre. Regeringens bedömning är därför att målet om en låg och stabil nivå för sjukfrånvaron ännu inte är uppfyllt.

Det är de psykiska diagnoserna som ökar mest och dessa sjukskrivningar blir ofta längre än andra sjukfall. Yrken som innebär nära kontakt med brukare av olika typer av välfärdstjänster eller andra personliga tjänster, s.k. kontaktyrken, innebär en större risk för både kvinnor och män att bli sjukskrivna på grund av en psykisk diagnos. Kvinnors sjukfrånvaro är betydligt högre än mäns och detta behöver uppmärksammas och analyseras.

Mål för utgiftsområdet

Regeringen vill göra sjukförsäkringen mer human och förutsägbar. Arbetslinjen ska gälla och människor ska få rehabilitering och stöd till omställning när det behövs för att arbetsförmågan ska tas tillvara.

Regeringen anser att nuvarande mål för sjukförsäkringen med en långsiktigt stabil och låg nivå för sjukfrånvaron bör ligga fast.

Avskaffad tidsgräns och höjd ersättning

Som ett första steg i en mer human sjukförsäkring kommer ett förslag om att avskaffa den bortre tidsgränsen i sjukförsäkringen att remitteras under hösten 2014.

Förebyggande insatser, rehabilitering och omställning

Regeringen kommer att inleda samtal med arbetsmarknadens parter om hur sjukfrånvaro ska kunna förebyggas samt hur ett användbart stöd för rehabilitering och omställning bör utformas.

Ersättning för höga sjuklönekostnader

Regeringen föreslår att det nuvarande högkostnadsskyddet för sjuklönekostnader ersätts av en ny differentierad ersättning där hänsyn tas till företagets storlek. Det är särskilt de små företagen med höga sjuklönekostnader som ska avlastas denna kostnad. Förslaget innebär att en arbetsgivare vars kostnader för sjuklön överstiger en viss del av arbetsgivarens totala lönekostnader kan få ersättning med högst 250 000 kronor för den överskjutande delen enligt en differentieringsmodell relaterad till företagets storlek. Ersättningen föreslås hanteras genom kreditering av arbetsgivarens skattekonto. Förslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2015.

Förslag om ändringar gällande antagandeinkomst för sjuk- och aktivitetsersättning

Regeringen anser att det är viktigt att den ekonomiska situationen för personer med sjuk- och aktivitetsersättning förbättras. Den inkomstrelaterade sjuk- och aktivitetsersättningen uppgår idag till 64 procent av den försäkrades antagandeinkomst. Regeringen föreslår att procentsatsen istället höjs till 64,7 procent och ändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2015.

Förslag om höjd sjukpenning vid arbetslöshet

Regeringen anser att den högsta inkomstrelaterade ersättningen i arbetslöshetsförsäkringen bör uppgå till 910 kronor per dag de första 100 dagarna och därefter till 760 kronor per dag.

Som en följd av de föreslagna höjda beloppen i arbetslöshetsförsäkringen föreslår regeringen att det högsta belopp som ska kunna betalas för hel sjukpenning till den som är arbetslös ska höjas till 543 kronor per dag. Ersättningarna motsvarar därmed varandra eftersom sjukpenning betalas ut för sju dagar per vecka och arbetslöshetsersättning endast för fem dagar.

Frågor om Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning besvaras av Hanna Larsson tfn 08-452 75 07, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Regeringen betonar att pågående arbete med översyn av pensionssystemet ”innebär inte på något vis att systemets grundläggande principer förändras”. Systemet kommer i väsentliga delar att kvarstå när dagens unga går i pension. Som fokusområde utpekade åtgärder som förlänger arbetslivet och leder till fler arbetade timmar. Höjda åldersgränser kan fungera som en signal för behovet av ett längre arbetsliv. Ett längre arbetsliv möjliggör ett bra grundskydd för äldre som inte har kunnat tjäna ihop en egen inkomstgrundad pension.

Regeringen drar slutsatsen att grundskyddet (garantipension, bostadstillägg, äldreförsörjningsstöd, omställningspension, änkepension och särskild efterlevandepension) fungerar väl då en väldigt låg del av befolkningen varit i behov av ekonomiskt bistånd. Kostnaden för grundskyddet förväntas minska med 3 procent mellan 2014 och 2015 då nya pensionärer som träder in i systemet har betydligt högre pensioner än de som lämnar systemet.

Ett särskilt fokus läggs på skillnader i livsinkomst mellan män och kvinnor. Kvinnor minskar i stor utsträckning sin arbetstid när barnen är små. Obalansen kan påvisas i hur grundskyddet utnyttjas. 2013 beviljades tre gånger fler kvinnor än män garantipension. Av ålderspensionärerna är det 56 procent av kvinnorna som får garantipension i någon utsträckning. Motsvarande siffra för män är 16 procent. Medelbeloppet för bostadstillägg (BTP) är högre för kvinnor och av alla ålderspensionärer med BTP är 75 procent ensamstående kvinnor. Just ensamstående är den grupp som särskilt riskerar att få en låg ekonomisk standard. 18 procent av kvinnor över 85 år kan enligt SCB:s underlag inte klara en oförutsedd engångsutgift på 10 000 kronor.

Prognoser om pensionens storlek ges när avgörande livsval som ger konsekvenser på pensionens storlek redan är gjorda. Då tjänstledighet eller deltidsarbete innebär en lägre livsinkomst och mindre pension som i grunden är individuella beslut måste kunskapen om hur den framtida pensionen påverkas öka som ett led i att minska strukturella skillnader mellan könen. Detta förblir en viktig uppgift för Pensionsmyndigheten.

Förändrade nivåer

Skillnaden i beskattning mellan arbetsinkomster och pension ska avvecklas. Det förhöjda grundavdraget för äldre förstärks så att skillnaden avskaffas helt för inkomster upp till 120 000 kronor. Det förhöjda grundavdraget förstärks för pensionärer med pension upp till 240 000 kronor per år. Regeringen avser att ta ytterligare steg för att minska skillnaden under kommande år.

Ett förbättrat bostadstillägg från och med den 1 juli 2015 ska ge att 95 procent av bostadskostnaden (93 % 2014) täcks upp till taket 5 000 kr. Därtill ska den bidragsgrundade inkomsten höjas till 17,5 procent (15 % 2014) av den sammanlagda förmögenhet som överstiger 100 000 kronor för ogifta och 200 000 kronor för makar.

Ålderpensionssystemet vid sidan av statens budget

Regeringens utgångspunkt är att Pensionsgruppen fortsätter sitt arbete med en översyn av hur pensionssystemet fungerar. Gruppen består av företrädare för de fem partierna som står bakom pensionsöverenskommelsen (S, M, FP, C och KD). Översyn görs av beräknings- och balanseringsregler, AP-fondernas struktur samt av premiepensionssystemets utformning.

Regeringen konstaterar att tjänstepension utgör en allt större andel av pensionärernas totala inkomst. De privata pensionernas andel är däremot fortsatt marginell. Den allmänna pensionen är i genomsnitt högre för män men står för en större andel än kvinnornas totala inkomst.

Kompensationsgraden (pensionens storlek i förhållande till tidigare inkomst) sjunker succesivt då medellivslängden ökar. Ska kompensationsgraden bibehållas måste detta göras genom att arbetslivets längd anpassas efter medellivslängden. Pensionssystemet balanseras så att utgifterna anpassas efter inkomsterna så utvecklingen innebär i sig inget hot mot systemets hållbarhet. Utifrån Pensionsmyndighetens beräkningar måste en person född 1955 arbeta till 67 år och den som är född 1970 till 68 år om kompensationen inte ska urholkas.

En justering av balanseringsförloppet föreslås i syfte att nå en mer korrekt beräkning av pensionsrätt vid balansering. Förslaget får små effekter på individnivå.

Frågor om Ekonomisk trygghet vid ålderdom besvaras av Jesper Neuhaus tfn 08-452 79 17, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Arbetsmiljö

Det har skett en ökning av arbetsskador, inklusive psykisk ohälsa, under den senaste fyraårsperioden, främst i de kvinnodominerande sektorerna. Vidare ökar sjuktalen för arbetstagare inom dessa sektorer. För att möta denna utveckling föreslår regeringen ett antal satsningar.

Företagshälsovården

Företagshälsovården är ett viktigt stöd för både arbetsgivare och arbetstagare i det förebyggande arbetsmiljöarbetet för att främja hälsa och underlätta återgång i arbete vid sjukdom. Regeringen ska ta initiativ till att, i samverkan med arbetsmarknadens parter, skapa en effektiv kvalitetssäkrad företagshälsovård som genom kollektivavtal omfattar fler arbetstagare. Det är av stor vikt att företagshälsovården har tillgång till rätt kompetens. För att främja kompetensförsörjningen inom företagshälsovården föreslår regeringen att särskilda medel avsätts. Regeringen återkommer angående utformningen av detta stöd. För att finansiera stöd till företagshälsovårdens kompetensförsörjning föreslår regeringen att anslaget tillförs 2 miljoner kronor 2015 och 10 miljoner från och med 2016.

Arbetsplatsnära stöd

Sedan april 2014 finns ett bidrag riktat till arbetsgivare för köp av arbetsplatsnära stöd för återgång i arbete (förordning [2014:67]. Anslag för 2015 beräknas till 50 miljoner kronor.

Arbetsmiljöpolitik

Regeringen avser att fortsätta satsa för att förebygga den arbetsrelaterade ohälsan. Ett arbete inleds därför i Regeringskansliet kring det moderna arbetslivet för att ta fram en ny strategi för arbetsmiljöpolitiken. Arbetet ska ske i nära samråd med arbetsmarknadens parter. Regeringen föreslår att 12 miljoner kronor anvisas.

Frågor om arbetsmiljö besvaras av Ned Carter, tfn 08-452 76 23 och Pia Gellerstedt tfn 08-452 74 48, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Integration i arbetslivet

Regeringens integrationspolitiska mål är lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla, oavsett etnisk och kulturell bakgrund. Regeringens främsta prioritet är att alla steg i mottagandet av nyanlända invandrare ska syfta till att hitta ett jobb och menar att målet uppnås främst genom insatser som når ut till hela befolkningen. Det innebär att insatserna och politiken på området svårligen kan överblickas annat än med ett brett perspektiv.

Validering och komplettering av utbildningar

Andelen med ett arbete som kräver eftergymnasial utbildning är lägre bland högutbildade utrikes födda än bland högutbildade inrikes födda. Det gäller speciellt utrikes födda män från länder utanför EU/EFTA. Regeringen anser att det såväl ur den enskildes som ur ett samhällsekonomiskt perspektiv är viktigt att människor kan omsätta sin utbildning och sina yrkeserfarenheter i ett arbete med rätt kvalifikationsnivå.

Möjligheter att validera och komplettera utbildningar som förvärvats utomlands förbättrar möjligheterna att hitta ett jobb. Regeringen avser därför att införa ett sammanhållet, nationellt och permanent system för validering. Möjligheterna till kompletterande utbildning ska förbättras. Fler personer med avslutad utländsk högskoleutbildning eller annan avslutad eftergymnasial utbildning som motsvarar en utbildning enligt högskolelagen ska få möjligheten att komplettera sin utbildning i Sverige.

Frågor om integration i arbetslivet besvaras av Anders Barane tfn 08-452 74 38 och Örjan Lutz, tfn 08-452 74 82, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Arbetskraftsinvandring

Regeringen betonar att arbetskraftsinvandring är positiv för Sverige och att målet för utgiftsområdet ”är att säkerställa en långsiktigt hållbar migrationspolitik som värnar asylrätten och som inom ramen för den reglerade invandringen underlättar rörlighet över gränser, främjar en behovsstyrd arbetskraftsinvandring och tillvaratar och beaktar migrationens utvecklingseffekter samt fördjupar det europeiska och internationella samarbetet.”

Regeringens bedömning är att Migrationsverkets insatser under året tydligt bidragit till att stärka förutsättningarna för en god rättslig kvalitet i verksamheten och att myndighetens arbete med att stävja missbruk av regelverket gett positiva resultat, bl.a. vad avser missbruk av reglerna för arbetskraftsinvandring.

Regeringen avser emellertid att vidta ytterligare åtgärder i syfte att på lämpligt sätt stärka arbetskraftsinvandrares ställning på arbetsmarknaden genom att utreda möjligheten att göra arbetserbjudandet juridiskt bindande.

Frågor om Arbetskraftinvandring besvaras av Örjan Lutz tfn 08-452 74 82, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Jämställdhet och diskriminering

Diskriminering

Aktiva åtgärder

Ett förslag bereds inom Regeringskansliet att arbetet med aktiva åtgärder bör utvidgas till att omfatta samtliga diskrimineringsgrunder på arbetslivs- och utbildningsområdena. I förslaget föreslås också att lönekartläggningar ska göras varje år till skillnad mot idag, vart tredje år.

Sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck

Regeringen avser att fullfölja uppdraget till Socialstyrelsen om att främja lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck genom att ge kommuner och landsting möjligheter att ansöka om projektmedel under åren 2015 och 2016.

Jämställdhet

Jämställdhetspolitiken

Regeringen kallar sig ”en feministisk regering där hämmande könsroller och strukturer ska bekämpas”.

Jämställdhetspolitiken genomförs med hjälp av jämställdhetsintegrering och särskilda åtgärder. Regeringen bedömer att ökad tyngdpunkt bör läggas vid att utveckla de långsiktigt strukturella förutsättningarna för genomförandet av jämställdhetspolitiken för att åstadkomma hållbarhet i det förändringsarbete som har bedrivits. Två utredningar som tillsattes under 2014 kommer att lämna förslag om den fortsatta inriktningen; utredningen om en Nationell strategi för att nå målet om att mäns våld mot kvinnor ska upphöra (dir. 2014:25) och utredningen Uppföljning av utvecklingen mot jämställdhet samt jämställdhetspolitikens genomförande och effektivitet (dir. 2014:55). Utredningarna redovisas den 29 maj 2015 respektive augusti 2015.

I syfte att förbättra uppföljningen av de jämställdhetspolitiska målen har Statistiska centralbyrån på den förra regeringens uppdrag utvecklat jämställdhetsstatistiken och indikatorer kopplade till de fyra jämställdhetspolitiska delmålen (IJ2010/2217/JÄM). Resultatet av arbetet har redovisats i departementsskrivelsen Ett uppföljningssystem för jämställdhetspolitiken (Ds 2013:37). Indikatorerna finns tillgängliga och uppdateras två gånger om året på www.scb.se/jamstallldhet.

Ja-delegationen

Delegationen för jämställdhet i arbetslivet har i uppgift att sammanställa och sprida kunskap om hur jämställdhet i arbetslivet kan främjas. Ja-delegationen (dir. 2011:80) ska redovisa sitt uppdrag den 31 maj 2015. Delegationens analyser och förslag kommer att ligga till grund för regeringens framtida överväganden på området.

Heltid norm

Heltid ska enligt regeringen vara norm och deltid ska vara en möjlighet på arbetsmarknaden. För att det ska realiseras menar regeringen att det behövs en bredd av insatser; förbättra särskilt kvinnors arbetsmiljö, kvinnors hälsa och kvinnors villkor i arbetslivet.

Kvinnors arbetsmiljö

Arbetsmiljöverket får ytterligare anslag för regeringsuppdraget kvinnors arbetsmiljö som initierades 2011. Anslaget ökas tillfälligt med 15 miljoner kronor 2015 och 10 miljoner 2016.

Arbetsmiljöforskning

Arbetslivsforskningen måste stärkas. Regeringen föreslår att särskilda medel avsätts under perioden 2015–2018 för att finansiera forskning om kvinnors arbetsmiljöproblem och arbetsrelaterade ohälsa.

Uttag föräldrapenning

Som ett steg mot ett jämställt uttag av föräldrapenning ska en tredje månad reserveras för vardera föräldern inom föräldrapenningen. Vårnadsbidraget avskaffas. Regeringen aviserar att jämställdhetsbonusen avskaffas fr.o.m. 2017.

Frågor om Jämställdhet besvaras av Christin Granberg-Norberg tfn 08-452 76 30, Pia Murphy, tfn 08-452 79 38, avdelningen för arbetsgivarpolitik samt Anna Ulveson tfn 08-452 74 67, avdelningen för vård och omsorg.

Utbildning och universitetsforskning

Utbildning

Mot bakgrund av en rekordhög arbetslöshet bör fler behöriga sökande beredas plats i högskolan. Regeringen föreslår därför att medel motsvarande 5000 nya utbildningsplatser i högskolan avsätts för 2015. Därefter planeras en succesiv ökning för att uppnå 14 300 platser år 2018. Antal studenter behöver öka på utbildningar som leder till yrkesexamina för att möta arbetsmarknadens behov. Därför bör en del av platserna vara i dessa utbildningar.

Hälso- och sjukvården

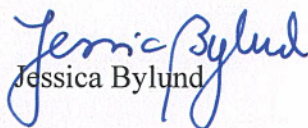
Tillgången till välutbildad personal är väsentlig för den fortsatta utvecklingen mot att svensk hälso- och sjukvård ska vara världsledande. Det föreslås därför att en del av satsningen på fler platser i högskolan går till utbildningar som leder till sjuksköterske-, barnmorske- och specialistsjuksköterskeexamen. Förslaget innebär att medel avsätts 2015 för en utbyggnad av utbildningarna som leder till sjuksköterska (175 platser), barnmorska (125 platser) och specialistsjuksköterska (300 platser). Därefter beräknas utbildningarna succesivt byggas ut till 2018 med upp till 1 625 platser på sjuksköterskeutbildningen, 375 platser på barnmorskeutbildningen och 600 platser på specialistsjuksköterskeutbildningen. För att dessa utbildningar ska kunna byggas ut krävs det att landsting och kommuner bidrar med platser för den verksamhetsförlagda delen av utbildningen. Ett nära samarbete mellan lärosäten och vårdgivare är avgörande för att utbyggnaden ska kunna genomföras.

Kompletterande utbildning för personer med avslutad utländsk utbildning

Under 2014 har 70 miljoner avsatts för kompletterande utbildningar för läkare, tandläkare, sjuksköterskor, lärare och jurister. Regeringen föreslår att ytterligare 20 miljoner kronor avsätts för 2015 för kompletterande utbildningar för personer med avslutad utländsk högskoleutbildning. Regeringen beräknar att 20 miljoner fortsatt avsätts årligen fr.o.m. 2016.

Frågor om Utbildning och universitetsforskning, m.m. besvaras av Carin Renger tfn 08-452 75 09, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

SVERIGES KOMMUNER OCH LANDSTING
Sektionen för ekonomisk analys

Jessica Bylund

Sigrild Östgren